

Section II Dalis

SA

Sėvynė



Moterų
ir Vaikų
Laikraštis

No. 34

New York, Rugpjūčio-August 24, 1917

Vol. IX

MOTINOS

Apdrauskite Savo Vaikus

NĖRA reikalo pri-
rašinėti vaikus prie
svetimtautiškų Insu-
rurance kompanijų,
— galite apdrausti
Susivienijime Lietu-
vių Amerikoje. Ap-
drausdami savo vai-
kus S.L.A., mokėsit
mažiau, o atsitikime
nelaimės gausit dau-
giau. Kompanijų a-
gentams mokėdamos
po 10c. savaitėje iš-
mokate per metus
\$5.20; atsitikime ne-
laimės gaunate \$25.
Į S.L.A. mokėsit po
50c. į 3 mėnesius —
per metus išmokėsit
\$2.00, o nelaiminga-
me atsitikime gau-
nat nuo \$25 iki \$100
apsaugos.

NIEKAD nieks ne-
barškina į duris,
kaip daro tokie a-
gentai, rinkdami kas
savaitė dešimtukus:
Susivienijime Lietu-
vių Amerikoje apmo-
kate kartą į tris mė-
nesius arba ir už vi-
sus metus iškalno.
Reikalus atliekat sa-
vo prigimtoje kalbo-
je, o kuopų viršinin-
kai suteikia jums
nariams viso-
kiariopą naudą.

ISTATAI

PRIĖMIMUI VAIKŲ PRIE Susivienijimo Lietuvių Amerikoje

1. Visi lietuvių, abiejų lyčių vaikai, sveiki ant
kuno ir proto, nuo 1 iki 18 metų amž., gali pri-
gulėti prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje.

2. Vaikai nuo 1 iki 5 m. amž. moka \$2.00 per
metus, arba 50c. kas 3 mėnesiai, t. y.: sausio,
balandžio, liepos ir spalio mėn. Šio skyriaus
vaikai gauna pomirtinės \$25.00.

3. Vaikai nuo 5 iki 10 m. moka \$2.25 per me-
tus, — pirmą bertainį metų 75c., o kitus tris
bertainius po 50c. Pomirtinės gauna \$50.00. —
Vaikams, nuo 10 iki 18 m. am., mokant po \$2.25
per metus, bus išmokama \$100.00 pomirtinės.

4. Vaikai nuo 1 iki 5 m. amž. moka įstojimo
25c. Įstojimą ir už 1-ąją bertainį moka sykiu,
t. y. 75c.; nuo 5 iki 18 m. moka įstojimo 25c.,
50c. bertaininės ir 25c. reikalams, arba viso \$1.00.

5. Visų trijų skyrių vaikai tik išbuvę 30 dienų
Susivienijime gali gauti pomirtinę. Prigulėjimas
vaiko prie S.L.A. skaitosi nuo tada, kada jo įsto-
jimo piniginiai priimti į Centrą.

6. Vaikai, prisirašę prie S.L.A., gaus iš Centro
paliudijimus, ant kurių bus įrašyta vardas, pa-
vardė ir laikas įsirašymo į S.L.A.

7. Vaikai skolingi už vieną bertainį tampa su-
spenduoti, skolingi už du — liekasi išbraukti.

8. Vaikui mirus, pomirtinę gauna tėvai; nesant
tėvų — giminės, nesant giminų — urėdiškai pri-
pažinti vaikų globėjai. Pomirtinę išmokama pri-
stačius paliudijimą, ant kurio turi būti pasirašę
daktaras ir graborius.

9. Vaikai yra paliosuojami nuo mokėjimo tau-
tiškų centų ir kitokių „ekstra“ mokesčių. Paliosu-
uoti taipgi nuo mokesčių siuntimui delegatų.

10. Vaikai neturi tiesos prie rinkimo delegatų
ir patis negali būti siunčiami kaip delegatai.

11. Vaikai turi būti įrašomi kuopų susirinki-
muose. Kuopų viršininkai ir abelnai visi sąna-
riai turi taisyti, kad nebutų įrašoma vaikai ne-
sveiki. Abejojant apie vaiko sveikatą, turi būti
pareikalauta daktaro paliudijimas, už kurį apmo-
ka tėvai arba įrašancios vaikus ypatos.

12. Vaikai nedoro pasielgimo, neklausantys tė-
vų, negali būti priimami prie S.L.A.

13. Vaikus prirašantieji turi paduoti teisingai
vaiko metus; neteisingai paduoti metai, jei bus
susekta, vaikas taps iš S.L.A. prašalintas be su-
grąžinimo įmokėtų pinigų. Abejojant apie vai-
ko metus, tėvai turi pristatyti gimimo metrikus.

VAIKAI priimami į

S.L.A. nuo 1 iki
18 metų amž.; pas-
kui, be jokio įsirašy-
mo ir be daktaro eg-
zaminacijos pereina
į suaugusių skyrių.
Po prisirašymo, kaip
parodo įstatuose, už
30 dienų vaikai tam-
pa pilnais nariais ir,
atsitikus mirčiai, iš-
mokama pilną įsta-
tuose parodytą po-
mirtinę be atidėlio-
jimo. Vaikai priima-
ma be daktaro pa-
liudijimo — užten-
ka, kad du S.L.A.
nariai patvirtina vai-
ko sveikatą kuopos
susirinkime. Kuopos
randasi kiekviename
mieste.

SKAITYDAMOS šį

laikraštį, pratinkit
taipgi ir savo vaike-
lius prie skaitymo:
jiems yra pavestas
Vaikų Skyrius. Me-
dį galima lenkti pa-
kol jaunas, taip ir
vaikelius galima pri-
pratinti skaityti iš
mažens, taipgi supa-
žindinti juos su tąja
Draugija, kuri rupi-
nasi ir teikia savo
reikalingas in-
formacijas.

Reikalaudami platesnių informacijų, kreipkitės prie vietinės kuo-
pos valdybos arba į Centro Sekretorių šiuo adresu:

A. B. Strimaitis

307 West 30th Street
NEW YORK CITY

KELIONĖJE

(Išpudžiai grįžtant iš Valparaiso. Liepos 30, 1917)

Parašė ELEONORA.



KAIP stebuklingai vasaros grožė
Gamtos galingos apdovanota!
Čion upė plaukia, ten miškas ošia,
Ten — žalia pieva, žiedais nuklota.

Laukų lygiųjų įvairūs plotai:
Čion gelsvi kviečiai puikiai vilniuoja,
Pakalnėj žydi bulvės skarotos,
Ten ant kalnelio rugiai baltuoja.

Rytmetų, Saulei tik patekėjus,
Pinasi dailiai tasai margumas.
Sidabro rasai tik nubirėjus,
Skleidžiasi švelnus kvapsnių skanumas.

Ant 'Labo Ryto' skaisti saulužė
Glamoni žemę, šilumą skleidžia,
Vandenyj nardos, prausia veidužį,
Tarp žalio miško spinduliais žaidžia.

Tarpe žalumo kruta gyvybė:
Žiogeliai straksi, paukščiai lakioja.
Kur tik pažvelgsi — visur gražybė
Akį patraukia, širdį vilioja!

Ryto vėjelis tykiai šiušena,
Tarpe lapelių žiedus bučiuoja,
Ir žmogaus širdį švelniai kutena, —
Rod's gamta meile visa kvėpuoja.

Taip stebuklingai gamta močiutė
Viskam suteikia sveiką gyvybę:
Linksmi-laimingi gyvena-kruta,
Kolei pranyksta laiko beribėj...

P-LĖ PETRONĖLĖ JURGELIUTĖ

P-lė P. Jurgeliutė yra nuolatinė "Tėvynės" (ir dabar "Tėvynės" Priedo) bendradarbė. "Tėvynėje" ji rašinėjo



P-LĖ P. JURGELIUTE

šiai straipsnius ir išvertė Vaikų Skyriui dailią Joannos D'Arc, arba Orleano Mergelės Biografiją. "Tėvynės" raštų konkurse 1916 m. ji laimėjo antrą dovaną. "Tėvynės" Priede ji rašinėja skyriui "Iš Moterų Gyvenimo."

Gimusi Shenandoah, Pa., pabaigusi vietinę pradinę mokyklą, dar 13 metų budama, pradėjo dirbti prie laikraščio "Darbininkų Viltis." Shenandoah ir apilinkės miesteliuose, pvzd. Mahanoy City, Minersville, dalyvaudavo koncertuose ir teatruose. Pirmutines roles lošė šituose scenos veikaluose: "Keistutis," "Pilėniečiai," "Paskutinė Banga," "Birutė," "Blinda," "Kaminakrėtis ir Maluninkas," "Mirga," "Mirtų Vainikas," "Velnias Išradėjas" ir kt.

Nuo sausio mėnesio 1914 m. p-lė Jurgeliutė dirba SLA. Centro Raštinėje ir New Yorke budama nekartą dalyvavo koncertuose ir teatruose Brooklyne, Waterburyje ir kt. Budama darbštus būdo, p. Jurgeliutė randa laiko netik rašinėjimui į "Tėvynę," bet ir mokslui. Taip, pereitą pavasarį pabaigė 3-jų metų komercijos vakarinį kursą "Washington Irving High School for Women." Prie to, nuo 1915 metų ima dainavimo lekcijas Mrs. Jessie Fenner Hill studijoje.

Reikia paminėti, kad laike Lietuvių Dienos p. Jurgeliutė New Yorke sumušė aukų rinkimo rekordą: iš arti 1.300 rinkėjų ji surinko daugiausiai aukų (91.01) ir rinko jas per 12 valandų be pertrukio.



IŠ MOTERŲ GYVENIMO

— Rašo P. JURGELIUTĖ. —

"MIRTIES LEGIONAS."

MOTERŲ pulkas, vadinamas "Mirties Legionu," apie kurį buvo paminėta "Tėvynės" priede, jau dalyvavo mušiuose Lietuvoje, Krevo apilinkėse, Vilniaus gubernijoje. Nemaža moterų-ka-

reivių žuvo ir keturiasdešimtys yra sužeistų.

Su tuo Legionu kurį laiką buvo Mrs. Rheta Childe Dorr, sufragistė ir specialė "New York Evening Mail" korespondentė. Ji štai ką praneša apie tas moteris-kareives:

"Praleidau dvi savaiti su tomis merginomis—kaimietėmis, inteligentėmis, daktarėmis, stenografėmis, telefonų operatorėmis ir šiaip merginomis.

"Apleidusios Petrogradą, keliavome mediniuose karuose ant paprastų traukinių. Visoje kelionėje mus pasitikdavo minios žmonių ir stebėdavosi iš mūsų, vieni linkėdami pasekmių, o kiti juokdamiesi ir pasityčiodami, buk moters nežino ką darančios ir jei vyrai neįveikia vokiečių, tai moterims nėra ko ir besitikėti.

— Ko jūs einate į karę?—klausia mūsų pakelyje.

— Delto, kad vyrai yra bailiai!—atsakydavo jaunos kareivės.

Po keturiasdešimts aštuonių valandų kelionės moterų kareivių pulkas privažiavo savo stotį netoli Vilniaus ir už kelių dienų stojo į frontą karėje su vokiečiais, ir čia jos netikėtai užpuolė ir ant kariaujančių vokiečių moterų-kareivių.*

UŽPUOLIMAI ANT MIESTŲ.

LABAI tankiai pasitaiko skaityti laikraščiuose pranešimus apie tai, kad orlaiviai atlekia į priešų šalį ir numeta ant miestų bombas. Vokiečiai mėto bombas ant Anglijos ir Francijos miestų; anglai su francuzais mėto bombas ant Vokietijos miestų. Greta kareivių žūva daug moterų ir kūdikių. *George Bernard Shaw* protestuoja prieš žudymą moterų ir vaikučių, sakdamas:

"Užmuškite devynias dešimtas visų vyrų, kareivių ir ne-kareivių,—likusioji viena dešimta dalis papildys gyventojų skaičių. Užmuškite devynias dešimtas

**Krevo-Pilė yra tai seniausi Lietuvos pilis. 1383 m. toje pilyje buvo užsmagtas Lietuvos Didis Kunigaikštis Keistutis.*

dalis moterų,—ir tauta išnyksta net ir tuokart, jei vietą kiekvienos užmuštos moters užimtų gyvas vyras. Apsimoka pašvęsti visą batalioną kareivių tam, kad apsaugoti gyvastį kad ir dvylikos motinų...."



Motinos grįžta iš Ligonbučio.

Čia pridėtas paveikslėlis parodo motinas, grįžtančias iš ligonbučio; vienos kūdikis žuvo nuo bombos, mestos iš orlaivio; antra-gi parsineša nusiverkusį kūdikį, kuriam ligonbutyje apžiūrėjo ir aprišo orlaivio bombos sužeistą galvelę.

Ar yra didesnės kančios už tas, kurias turi pakelti motinos kariaujančiose šalyse?

MERGINŲ UŽDARBAI.

ABELNAI imant, merginos, dirbančios krautuvėse, uždirba po \$6—\$7 į savaitę. Sufragisčių partijos industrialio skyriaus vedėja *Mary E. Dreier* ištyrinėjo darbininkų padėjimą 1.000 krautuvių ir

dirbtuvių. Ji sako, kad darbininkės tiesiog negalinčios pragyventi, jei kas nors iš šalies jų neparemia pinigais. Ji paduoda sekantį darbininkės (su \$6 savaitėje) išlaidų savaitėje apskaitliavimą:

Renda už pusę kambario	\$1.50
Pusryčiai ir pietūs	2.10
Užkandis	.70
Gatvekariai	.60
Drabužiams (\$52 į metus)	1.00

Viso į savaitę

\$5.90

Lieka 10 centų savaitėje arba \$5.20 į metus, ir iš tų darbininkė turi apmokėti daktarui, dentistui, už laikraščius ir kningas, stampas, išvažiavimus vasaros laiku, pasilinksminimams žiemos laike ir t. t.

Štai koks yra Amerikos merginos darbininkės rojus turtingiausioje pasaulyje!...



MUSĖS IR ŽMONĖS

KNINGOJE *Insects and Man* rašytojas C. A. Ealand pasakoja, kad jei tarp vabalų nebutų kovos, vadinasi jei vieni kitų nenaikintų, tai laike 5 ar 6 metų jie išnaikintų visus žmones visame pasaulyje. Kaikurių vabalų veisimos yra tikrai pastebėtinas. Taip, gamtininkas *Huxley* apskaitliavo, kad iš vienos žalios musės laike 10-ties gentkarčių susidarytų organiškiosios medžiagos toki galybė, kiek ir iš 500 milijonų žmonių!...

Nuo senų seniausių laikų žmogus visados nusiskųsdavo ant vabalų, naikinančių jo pasėlius, jo galvijus ir jį patį.

Žiogai, vadinami *šaranča*, ne kartą atnešdavo dideliausias nelaimės visai Europai. Taip, senovės historikas *Plinijus* rašo apie vieną tokią nelaimę; minima apie juos ir senojo įstatymo šventraštyje. 1645 m. jie lankėsi Ukrainoje; civilės karės pabaigoje jie buvo ir Amerikoje. 1889 m. dideliausi jų kruva, prasižėmusi per 2.000 mylių, perlėkė Raudonąsias Juras. 1881 m. viename tikrai Cyprus'e sunaikinta 1.300 tonų (2.600.000 svarų) šarančų kiaušinių.

Bet tai dar ne visa. Suvienytose Valstijose kas metai "Hessian Fly" (musė) padaro nuostolių apie \$40.000.000; medvilnių laukuose įvairios musės ir vabalai padaro skriaudos už \$25.000.000.

Prie to reikia neužmiršti, kiek nuostolių žmonėms padaro ir naminė mušė; kiek ji sugadina maisto, kiek ji išnešioja ligų. Motinos turi supažindinti savo vaikus su tuo, kad *musė* yra pavojingas gyvūnas ir ji reikia naikinti, jei norime, kad ji mūsų nenaikintų.

Mūsų Priešams

"...laisvamanių vedamas susivienijimas (SLA.) duoda kas mėnuo moterims ir vaikams priedą prie savo laikraščio "Tėvynės". Paviršium žiurint tas priedas gražiai atrodo, traukia akį, vilioja. Bet pažiūrėkime, ką rašo, išgilinkime į turinį: tuoj pamatysime, kaip gudriai ir atsargiai jie skiepija savo laisvamanybės dvasią į mūsų tikinčių ir dorų moterų širdis."

Šitoki dalyką papasakojo apie mus kun. Kemėšis. Tikimės, kad mūsų skaitytojos yra geresnės mūsų darbo teisėjos už poną Kemėšį su jo padėjėjais: iš 4.000 moterų, skaitančių mūsų laikraščio priedą, dar negavome rugojimų, buk "Tėvynės" priede skiepijama laisvamanybė ar kitoki ...ybė.

Tuščiais žodžiais kovoja tikrai tuščiakalbiai,—tokiu tuščiakalbiu pasirodo ir "Darbininkas", primesdamas mums apkaltinimą ir neparemdamas jo faktais.

RUSIJOS REVOLIUCIJOS PIRMTAKUNĖS

— Rašo TAMSIOJI NAKTIS. —

Žiur. "Tėvynės" Priedą No. 6.

PRIE tos eilės Rusijos moterų, atsižymėjusių dideliu savo pasišventimu, apie kurį jau minėjome, reikia dar pridėti *Liudmilą Volkenstein* ir *Mariją Spiridonovą*.

L. Volkenstein, dar 16 metų amžiaus budama, jau buvo eilėse revoliucionierių. 1883 m. ji buvo pasmerkta mirčiai, bet valdžia teismo ištarmę atmainė ir paskyrė Liudmilai 15 metų katorgos. Po to nuosprendžio ištremė ją ant Sachalino salos ir vėliau atgabeno į Vladivostką. Ji buvo ištekejusi už gydytojo, kurs buvo jos pažiūrų, bendrai su ja trusėsi ir drauge su ja iškeleliavo ištremiman. 1898 m. Vladivostoke ji vadovavo rusų jureivių sukilime ir tais pačiais metais liko nušauta.

M. Spiridonovos vardas ir jos skaistus veidas yra gerai žinomas ir jaunosios kartos žmonėms, pamenantiems 1905 ir 1906 metų atsitikimus. Iš tų žodžių, kokius randame jos laiške iš kalėjimo, sužinome, kiek ji perkentėjo ir kaip ji buvo pasišventusi tai idėjai, kuriai tarnavo. Laiške ji rašo:

"Aš inėjau į vagoną ir, paėjusi 12 ar 13 žingsnių nuo platformos, šoviau į Luženovskį... Pridengiau sau veidą rankom; jas man numušta nuo veido smu-

giais su šautuvu. Kazokų oficerius pagriebė mane už plaukų, apviniojo juos sau ant rankos ir smarkiai stumė mane ant platformos... Už kojų nuvilko mane laiptais nuo platformos; galva mušėsi į kiekvieną laiptą. Už plaukų pagriebė, imetė į vežimą... Spyres su čebatu, Ždanovas metė mane į celės kampą, kur buvo kitas oficerius, kurs pirma uždėjo savo koją man ant kaklo, o po tam paspyrė mane atgal prie Ždanovo; šis abiem kojom užsoko man ant kaklo. Jie nuplėšė nuo manęs drabužius; Ždanovas, bjauriausiai keikdamas, plakė mane nagaika, kartodamas:

— Na, panaite, sakyk uždegančią prakalbą!

Viena mano akis buvo visiškai užmušta; dešinėjį veido pusę buvo sutruškinta. Jie daužė sutruškintą žandą ir klausė, šaipydami:

— Ar skauda, brangioji? Dabar pasakyk mums, kur yra tavo draugai?

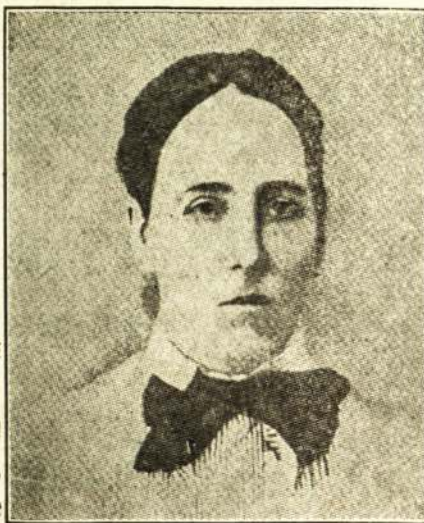
"Tampė mane už plaukų, klausinėdami, kur yra kiti revoliucionieriai. Kišdami prie mano kuno degančius popirosus, šaukė:

— Rėkk, tu — !

Iš mano prisipažinimo: 1) Taip, aš norėjau užmušti Luženovskį ir prie to buvau iš anksto apsvarsčiusi ir prisirengusi; 2) sekiau Tambovo social-revoliucionierių partijos komiteto nutarimą taip padaryti už kriminalų plakimą iki



Marija Spiridonova.



Liudmila Volkenstein.

mirties ir baisų kankinimą kaimiečių laike agrariškų ir politiškų sumišimų; taip pat už žmogžudiškus to paties Luženovskio darbus Borisoglebske, kur jis buvo oficerium; taip pat už organizavimą "juodosios šimtinės" Tambove; padariau tai kaip ir atsakymui už įvedimą kariško stovio ir nepaprasto apgulimo Tambovo ir kitų miestų. Partijos komitetas Tambove partijos teisme pasmerkė

Luženovskį mirčiai. Visiškai pritardama to teismo nuosprendžiui ir aiškiai suprasdama savo darbą, aš išpildžiau tą nuosprendį.

Tardymai jau artinasi prie galo; aš labai sergu ir tankiai bunu be sąmonės. Jei jie užmuš mane, aš numirsiu ramiai, jausdama savo dvasioje, kad atlikau didelį žygį."



BISKIS APIE MAISTĄ

Džiovinimas Vaisių ir Daržovių

DŽIOVINANT daržoves,—žirnius, pupas ir t. p. — ir vaisius, reikia pridengti su tinkleliu, apsaugojimui nuo dulkių ir musių. Džiovinti galima prieš saulę, arba šiltame pečiuje.

Džiovinant *žirnius*, išlukštenk juos ir pamerk vandenin bent valandai laiko; paskui pavirink per dvi minutes ir nudžiovinink prie ugnies, judindama indą, kuriame laikai žirnius.

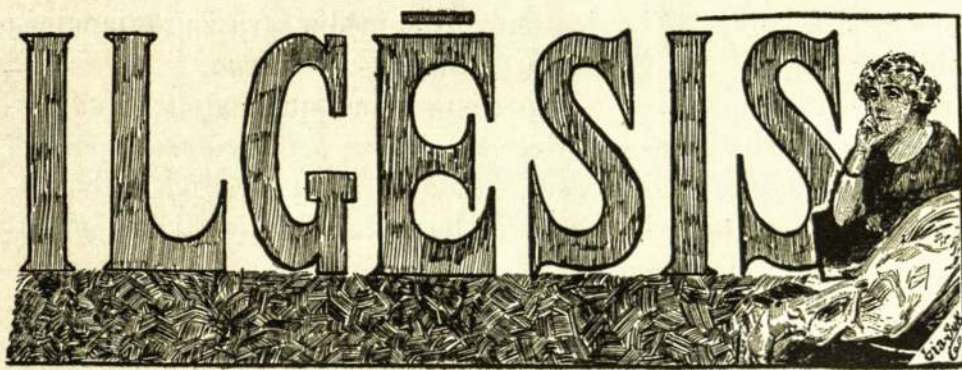
Rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiuose neretai daug užauga *grybų*. Džiovinti grybai buna labai geri valgiui gardesniu padaryti ir lengvai juos galima sudžiovinoti. Gerai nulupk grybus, nušluostyk, sudėk ant torielių ir padėk į visai šaltą pečių.

Grybai susitraukia ir sudžiusta; virinama-gi, jie vėl išsiskiečia, kaip ir švieži.

Visokios džiovintos daržovės reikia laikyti tokioje vietoje, kur nėra drėgmės. Gera yra sudėti juos į uždengiamas skardines, atlikusias nuo kakao arba kavos; arba galima sudėti į muslininius maišius ir pakabinti kur sausoje vietoje.

Imant virinimui, džiovintos daržovės ir vaisiai reikia mirkyti vandenyje. Žirniai reikia mirkyti šaltame vandenyje vieną valandą; kitokias daržoves-gi—per 5 ar 6 valandas, arba ir per visą naktį. Išmirkiusi, sušildyk jas ir išplauk išlengvo. Daugelis džiovintų daržovių virinimui tereikalauja kelių minučių.





— Parašė A. B. STRIMAITIS. —

KIEKVIENAS mūsų šiame pasaulyje esame kaip skiedros, sriaunaus upelio nešamos pavandeniui. Pavienė ypata, kuri negali, nesugebi palikti businčioms kartoms svarbių savo gyvenimo darbų, beveik nieko nereikia pasauliui.

Kiekvienas mūsų grumiasi su gyvenimo bangomis, rupinasi, dirba, eina per minias tokių pat žmonių, petis į petį trinasi, bet jie,—tie kiti žmonės,—mums atrodo ne tokiam liudname padėjime, kaip mes: jie turi su kuom pasitarti, apsvastyti planus rytojaus dienai, o mes? — Mes vieni, pasiilgę kažko... Nors mūsų pečiai trinasi vienas į kitą siauroje gyvenimo gatvėje, bet jų akys, jų širdys, jų mintys toli nuo mūsų. Jie mąsto apie savuosius darbus, savo draugus, pažįstamus, ir mes su tuom neturime nieko bendro. Tukstančiai dalykų planuojami, ir mes neturime progos dalyvauti tuose planuose,—mums ilgu, o jiems ne... Tai tokis skirtumas tarp jų ir mūsų. Bet tie JIE ir MES esame tie patys žmonės, gyvenantie tose pačiose aplinkybėse.

Ilgu tau. Gimei ir augai ant ukio. Ten retai matydavai svetimą žmogų, retai galėdavai pasidalinti mintimis su kitais; geidei buti tarp žmonių; rupinai, kad kaip-nors gyventi mieste. Mieste gyvenai savaite, mėnesį, metus, gal ir ilgiau. Ir žinai, kad, mieste budamas, pats vienas kenti dvigubą ilgėsį, negu kentėjai, gyvendamas ant ukės. Čia ne-

girdi anksti rytą paukštelį, nematai žydint gėlių nei žaliuojančių laukų; negali atsikvėpti tyru oru; tau ir maistas čia netinka. Per dienas sunkiai dirbęs ko-

kiame nors surukusiame fabrike, parėjęs namo, užsidarai savo kambarėlyje, ir iš nuobodumo žiuri pro langą, kaip žmonės skubinasi į visas puses. Žmonių daug, bet tu — vienas; tau ilgu, kad nors vienas iš šimto žvilgterėtų į tave ir suprastų tavo liudną padėjimą. Vienas linksmas veidas, vienas nusišypsojimas priduo tau daug ramumo. Bet ne,—visi jie skubinasi, grudasi pro vienas kitą... Šitokiose aplinkybėse gyvendamas, pradedi netekti savo ambicijos. Jei tave kas ir iš nepažįstamų kur užkalbina, kad ir nelygus tau, tu greitai su juom išsieni ir pažinti, nes tavo širdis yra pasiilgusi kokios-nors draugystės; tu manai dangaus angelą sutikęs,—tu su juo pradedi draugauti, kartu eini į valgyklą, nekartą užmoki už save ir už jį... Jis, supratęs, kad tu kenti ilgėsį (be abejonės ir pats su tuo nesislepi), supažindina tave su savo draugais. Nerandi ir čia dvasios pasitenkinimo. Ir tavo tariamasis draugas galiausiai pertraukia su tavim visokius draugiškumo ryšius; jeigu dar esi padaręs jam ką gero, tai, atsidėkodamas tau, pradeda išrodinėti visokius tavo netakingumus. Tu, budamas niekuo nekaltas, dar-gi gal medžiagiškai ir morališkai skriaudžiamas, liaujiesi draugavęs su juo, pasilieki ir vėl vienas. *Tau ilgu.*

Tokis ilgėsis prisieina kentėti ne vienam iš mūsų. Vyras, tvirtesnio subudavimo, gali pakelti didesnę ir sunkesnę

naštą, bet moteris ne ilgai tegali tesėti prie panašių gyvenimo aplinkybių. Ji greičiau įpuola į gyvenimo pragarą. Vyras ir mergina—dvi pasiilgusi širdi, sutaria po žodį, sudaro tarp savęs šeimynišką ryšį. Gerai, jeigu abudu vienokiai moka jausti, vienokiai abudu gerbia vienas antrą; bet jei, ant nelaimės, vienas turi sau tikslu kitą išnaudoti, tai ir vėl gyvenime nėra ramumo. Nors ir kruvoje gyvena, bet jaučiasi vienas kaip tas gi-

rios nudžiuvęs medis tarp žaliuojančiųjų ažuolų,—*jam ir vėl liudna.*

Prisimena senas priežodis: "*Ten gera, kur mūs nėra, bet geriausia namie.*" Pasimokindami iš tų priežodžių, visuomet privalome taip elgties, kad jaustumės visuomet namie esą. Visame kaime turime turėti saiką: kiek turime, tuo ir privalome pasitenkinti, bet visuomet reikia stengties atsiekti daugiau, — tad pergalėsime save ir liausimės kentėje.



MOTERIS IR GYVASTIES APDRAUDA

MIESTELYJE Port Huron, Mich., gyvena moteris *Bina M. West*, pašventusi visą savo amžių suorganizavimui didžiausios moterų apsidraudimo draugijos pasaulyje. Dvidešimts penki metai tam atgal ji, pasiskolinusi \$150, pradėjo darbą: organizavimą Amerikos moterų.

Išspradžių *Bina M. West* mokytojavo Michigan valstijoje ir pateko į vietinę mokyklų tarybą. Budama tokioje vietoje, nemaža ko prityrė ir šiaip pasakoja:

"Laike mano mokytojavimo, pasimirė dviejų geriausių mano mokinių motina. Aš gerai pamenu, koks tai buvo smugis jos sunui ir dukterei, kuriuos globojo jų girtuoklis tėvas. Neužilgio mergaitę paėmė pas save salioninkas, gi berniuką—žmogus, indomavęs arklių lenktynėmis. Salioninkas davė mergaitei visą, ką tik galėjo; bet berniukas, netrukus, nuėjo blogu keliu ir per visą laiką gyveno arklidėje. Jis buvo gabus vaikas, ir prie gerų aplinkybių būtų užaugęs į didelį žmogų. Sesuo ir brolis užaugo, nematydami vienas antro.

"Jei jūdviejų motina būtų apdraudusi savo gyvastį, teismas būtų paskyręs globėjus, ir tų vaikų gyvenimas būtų pakry-

pęs visai kiton pusėn...

"Nuo tada mano galvoje iškilo motinų apdraudimo planas..."

Ir *Bina M. West* ėmė darbuoties: apvažinėjo daug miestų ir miestelių ir organizavo motinas į vieną apsidraudimo draugiją. Dabar toje draugijoje yra jau 188.000 moterų, apsidraudusių ant 10 milijonų dolarių. Draugijos išde yra arti milijono dolarių; jau išmokėta suvirš 4 milijonai dolarių pašalpų ir pomirtinės apdraudos. Dabar draugija stato sau namą už \$250.000.

Šis pavyzdys gali būti geru pamokiniu ir mums. Ir pas mus taip pat yra,—ne kartą pasimiršta motina, palikdama savo kūdikius girtuoklio tėvo globoje. Daug geriau būtų, jei ji apsidraustų Susivienijime ant \$1.000 ir savo pomirtinę užrašytų vaikams; jai mirus, globėjai nors per keletą metų galėtų aprūpinti kūdikių reikalus ir leisti juos į mokyklą. Nuo apsidraudimo negalima išsikabinėti neturtu, nes visados galima atidėti į šalį tą mažą skatiką, kokio reikia užsimokėjimui į draugiją, žinant, kad toks užsimokėjimas yra tai ne išmetimas pinigų, bet taupymas jų juodajai dienai.

VAIKŲ SKYRIUS

PLANETA MARSAS

— Paruošė K. S. KARPAVIČIUS. —



MARSAS yra arčiausi planeta prie Žemės išlaukinėje mūsų kamuolio pusėje; iš kitos Marso pusės yra milžiniška planeta *Jupiteris*. Marsas šviečia labai skaisčia rausva spalva ir kuomet buna arti prie žemės, apie 36.000.000 mylių, jis yra matomas daug skaistesnis, negu šviesiausi žvaigždė *Sirius*.

Tolis nuo Marso iki Saulės yra 141.500.000 mylių; diametras tos planetos — 4.230 mylių, arba biskį daugiau, negu pusė mūsų žemės diametro. Apie savo ašį Marsas apsisuka į 24 valandas, 37 min. ir 23 sekundas, — tokis tai yra Marso dienos ilgis.

Apie Marsą yra du mėnulių - *satellites*; jų diametras apie jų — vos po 7-tą

mylių; abi jos yra arti Marso — *Phobos* vos 5.800 mylių ir apsisuka apie Marsą bent tris sykius per dieną; *Deimos* — 14.600 mylių. Pats Marsas buvo žinomas nuo senų laikų, bet palydovai-mėnuliai susekta visai nesenai.

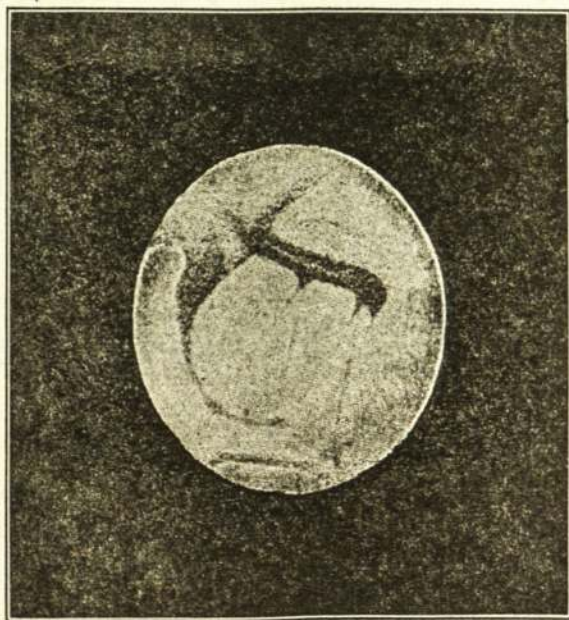
Astronomai ant visų planetų jieškojo kokios nors gyvybės, nes, jų nuomone, ne tik vienai Žemei lemta buvo palaikyti gyvybę; ant kitų planetų, kaip jau pirma matėme, nepatėmyta nieko, tuogi pat tarp jų pačių prirodoma, kad Merkuras ir Venus jau užgesusios planetos, ir jokios gyvybės tenai nėra. Kreiptasi prie Marso ir, kaip dabar tuli tvirtina, Marsas — tai antras po žemei pilnas gy-

vijos pasaulis, tenaitiniai gabūs gyventojai esą išdarę įvairius stebėtinumus. Dešimts metų atgal apie tai pasakelbė garsus Marso tyrinėtojas, profesorius astronomas *P. Lowell*.

Su atradimu ant Marso kanalų, *Lowell* prirodinėja, kad tie kanalai te galėjo būti iškasti jau ištobulintos inžinerijos, g a b a u s proto. Šalip to, *P. Lowell* ištyrė, kad

ant Marso randasi reikalingi gyvybės palaikymui dalykai—vanduo, garai, šiluma ir atmosfera.

Šiuo žvilgsniu Marsas tapo viena įžymesnių planetų, ir mokslininkai be paliovos tą klausimą svarsto.



Marsas

Prof. Lowell surado ant Marso apie 500 kanalų—tai yra įvairiai link išbraižyti tamsūs ruožai visu planetos paviršiu. Sulig prof. Lowell'io, tai yra ne kas kitas, kaip tik kanalai, iškasti tobulai išsilavinusių gyventojų, gabesnių už mūsų žemės žmones. Vienas tokių kanalų esąs net 1.000 mylių ilgio.

Kitas astronomas, *Schiaparelli*, ant Marso suranda tikrai 104 kanalus.

Marsas apeina aplinkui Šaulę į 687 dienas, tokiu būdu Marso metas yra beveik du kartu ilgesnis už Žemės metą. Tolis nuo Žemės iki Marso skiriasi nuo 36.000.000 iki 61.000.000. Beveik kas du metai Marsas prieina arti prie žemės, yra aiškiai įžiurimas, ir astronomai, ta proga naudodamiesi, daro tyrinėjimus.

Jau patirta, kad Marsas turi oro, vandens; turi dienas, naktis ir metlaikius, panašiai kaip ant žemės. Marsą galima apžiūrėti įvairiu laiku ir visas jo dalis, ne taip, kaip *Merkurą* ar *Venus*, kurie visados vieną tik pusę teturi atsukę į Šaulę. Indomu tai, kad Marsą galima matyti visą, abu polių ant sykio, gi žemės polių žmogaus akis dar nėra mačiu-

si vienu atvėju.

Buvo manoma, kad Marso ruožai yra tik akių atspindis, tačiau, fotografuojant planetą, ruožai pasiliko ir ant paveikslo, kas tikrai daleidžia, kad tie ruožai ištiesų yra. Kas jie nebūtų, — kanalai, ar kas kitas, — tuo tarpu galutinai nežinoma; tačiau, kalbant apie galėjamą iškasti juos tokius didelius, reikia žinoti, kad kasimas kanalo ant Marso yra dug lengvesniu, negu ant žemės, nes visa Marso masė yra beveik du sykiu lengvesnė, sulig planetos didumo ir pritraukimo spėkos.

Romėnų mytologijoje Marsas vadina ma karės dievu. Sakoma, kad dėl tos planetos raudonumo jai ir duota karės dievo vardas,—mat, raudonumas primena kraują, o karėse juk liejama kraujas.

Planetos spalva turi sąryšį su paviršio išvaizda; tvirtinama, kad visa Marso žemė yra rausva, kaip raudonas akmuo, arba geležies ruda.

Marsas savo šviesos neturi, ir, kaip ir Mėnulis, Žemė ir kitos planetos, šviesą gauna nuo Saulės spindulių.



DORAS BERNIUKAS

MOTINA siuntė Onytę parnešti vandens su kodžiu. Bet Petrukas jos vietoje norėjo parnešti motinai vandens ir pradėjo prašyti Onytės, kad ji jam atiduotų kodį. Onytė nedavė. Tuomet Petrukas pačiupo už kodžio ir norėjo varu atimti iš Onytės. Beimant, kodis išsprudo iš rankų ir sudužo. Petrukas, nusijausdamas kaltas esąs, pradėjo verkti.

Krikštų motė, mačiusi visa, tarė jam:

— Oi, Petryti-suneli, kaip man tavęs gaila! Dabar jau tau gali kliuti nuo močios—sakyk geriau, kad tai aš sumušiau kodį!

Petrukas nusišluostė ašaras ir tarė:

— Ne, meluoti nemeluosiu! tegul mane mama baudžia, jei nori: aš pasakysiu jai visą teisybę!

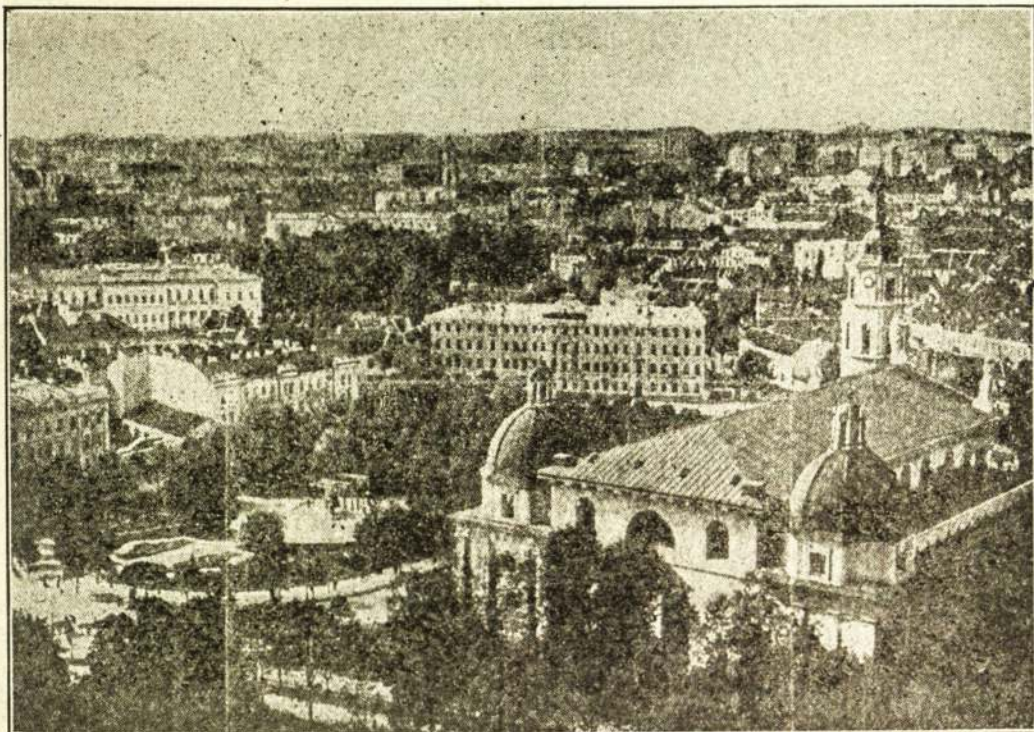


SENKŲ KALNAS

DIDŽIAI senai Žemaičiai ant augštų kalnų išpylė sau pilį pas Tinčos upe-
lį, tankiai gebėjo ant jos melsties, bet
niekuomet nesilaikė ten įgulos. Todel
gudai, pajuriu atplaukę, leidosi į kraštą,
atrado pilį ir užėmė. O kad Žemaičiai
neiškrapštytų anų, išmurijo sau ant kal-
no augštą bokštą, kuriame laikėsi įgulą,
prisitiekę gana maisto.

Atsitiko tai birželio mėnesyje. Kar-
vadas vedė juos prie Senkų kalno, —
gudai pamatę, sukušo bokšte, it skruzdės
šapeliui į skruzdyną įkritus. Žemaičiai
tuojaus apgulė kalną, o Kirkutis sušuko:

— Matote, vyrai, jogei tie nedori atė-
junai išimetė į mūsų pilį, it širšina į
svetimą dravę, nori mūsų žemę užimti,
mus savo vergais padaryti ir mūsų die-



Vilniaus miesto regykla iš Gedimino Kalno.

Budami pilies ponais, norėjo pajuriu
valdyti ir tarėsi pamušti Žemaičių dalį.
Išgirdęs apie tai Gintenis, augščiausias
kuningas, paskyrė į karvadus poną Kir-
kutį, liepė jam surinkti žmones ir įsi-
griauti į pilį. Žemaičiai, didžiausio ku-
ningo vardu vadinami, tuoju griebė gin-
klus, susirinko į burį. Buvo jų į tris tuk-
stančius. Kiekvienas jų turėjo už juos-
tos keletą medžio strypų, kardą, ragoti-
nę, geležies bizuną, ant kurio galo kybo-
jo geležies sviedinys dviejų svarų, o kiti
ir saidokus su vilyčiomis.

vus išnaikinti. Iškrapštykime tuos bjau-
rybes, išmeskime iš mūsų žemės ir nepa-
likime nei vieno gyvo. Lai pažįsta, ką
gali stiprus žemaičiai padaryti!

Atsakė žmonės:

— Viską tai beregint padarysime!

Vėl sušuko Kirkutis:

— Ei, vaikai, strypų tuojaus neišmė-
tykite, vienas už vieno lipkite iš visų pu-
sių į kalną ir muškite gudus.

Žemaičiai atsiliepė:

— Linksma, nelinksma — kibsimė!

Tai tarę, — op, op, pradėjo kabintis į

kalną. Gudai gynėsi, bet negalėdami išverti—spruko į muro bokštą ir užsidarė su geležinėmis durimis. Pro skylės bokšto vienok vilyčias laidė, nes parako ir šautuvų tuokart dar nežinojo. Krito tuokart gudų į penkiosdešimts, žemaičių nemažiaus.

Kirkutis, regėdamas užėjus kaitrai, vyrams pailsus ir išalkus, liepė pusti ožragi, kaip ženkla, kad atstotų. Šie tuojaus nulipę nuo kalno, susėdo valgyti—maisto kiekvienas maišelyje turėjo. Valgydami kalbėjosi apie kritusius ir pažeistus.

Vienas atsiliepė:

— Kritusieji yra jau amžiname atilsyje, dievai užmokės jiems, nes gindami tėvynę ir savo kraštą galvas padėjo, — bet kaip mes išilaušime į gudų muro bokštą?

Kažin-kas atsakė:

— Nėra ko rupintis, turime geležies štangas su bortomis — išmušime geležies duris, vidus yra medinis — uždegims ir išsvilinsime, kaip vapsas, į avilį susimetusias. Dievai patis, pagalios, padės mums.

Besėdint — gru, gru, gru! sugrumėjo perkunas.

Visi sušuko:

— Štai pats dievas jau eina mums į pagalbą!

Atsilankė iš jūros juodai raudoni debesiai, pakilo tokia vėsula, jog ir pušis aplinkui laužė. Sustoję žemaičiai stebėjosi į debesis, rankas iškėlė ir meldėsi sakydami:

*„Perkune, dievaiti,
Nemušk į žemaiti,
Bet mušk gudą,
Kaip šuni rudą!“*

Tris kartus vos tą kalbą atkalbėjo, perkunas cinkt!—spyrė į gudų bokštą.

Žemė sudrebėjo, o gudų bokštas—ilindo į žemę su visais jo apgynėjais. Į jo vietą—kliur, kliur—išsoko vanduo ir pasidarė ant augšto nuo amžių sauso kalno, gilus klanas, kuris ligšiol tebėra. Nuo to laiko pilį tą žmonės praminė Bliudkalnis. Audra tuojau praslinko. Prasi-džiugę Žemaičiai keletą gudų sužeistų, bet gyvų, sudegino savo dievų garbei. Apie tą atsitikimą pranešė augščiausiam kuningui ir sugrižo kiekvienas į savo namus.



Pirmasis Turkas

H



istorikai iš Osmanli tvirtina, kad pirmasis turkas buvęs tai Nojaus anukas. Sakoma, kad Nojaus arkoje (laive) buvę 9 žmonės, ne 8, kaip yra užrašyta šventraštyje, kuomet arka sustojo ant Ararato kalno. Devintasis buvo Jafeto sunus, gimęs arkoje laike potvynio (patapo). Jo vardas buvęs Turk'as. Jo ketvirtos kartos ainis buvęs tulas Alindža-Chan'as ir turėjęs du sunu dvynuku, kuriuos pavadino vieną Tatar-Chanu, o antrą Mogul-Chanu. Tasai Tatar'as ir buvęs turkų tėvas, gi Mogul'as — mongolų tėvas.

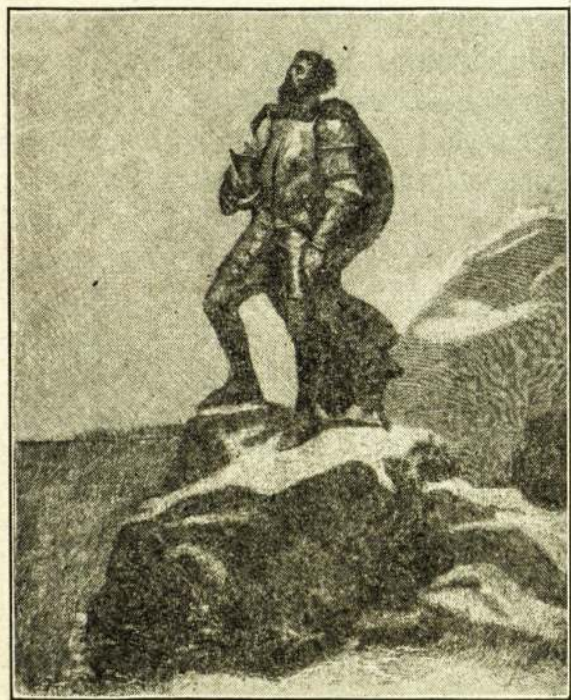
Tie Jafeto tariamieji vaikai pasirodė historijoje tikrai po tam, kaip jau išiviešpatavo krikščionių gadynė.



"ANT DARIEN'O VIRŠUNĖS"

I.

KOLUMBUI parodžius kelią, Amerikon atplaukė daugybė ispanų. Jie atvyko ant Haiti, Kubos, Porto-Rico ir kitų salų. Kaip ir Kolumbus, jie tikėjo, kad tos žemės yra arti rytinių Azijos pakraščių. Jie tikėjo, jog tai buvo dalis Indijos ir kalbėjo apie jas, kaip apie Indiją. Pagaliaus, kuomet jų klai-



Balboa ant Darieno Viršunės.

da paaiškėjo, jie tas salas pavadino Vakarų Indijomis, gi tikrosios Indijos salas pavadinta Rytų Indijomis.

Į piet-vakarius nuo Kubos Kolumbus atrado ilgą pakraštį, kurį jis pavadino Darien. Tai buvo žemės, taip sakant, kaklas, kurį mes dabar vadiname Panamos Susmauka; bet Kolumbus spėjo, buk tai dalis Azijos sausžemio. Už kelių po tam metų keletas ispanų aplankė Darieną ir skubinau pranešė apsigyvenusiems ant Haiti savo viengenciams, kad ten yra auksas. Toje gadynėje kiekvienas ispa-

nas butų ėjęs į pasaulio galą by tik gavus aukso, tad ir ta naujiena sukėlė didelį subruzdimą tarp jaunų vyrų, atkeliausių iš-už jūrų laimės jieškotų.

— Į Darien'ą! į Darien'ą!—Rėkė kas gyvas. Netrukus susidarė kompanija, įrengė du laivų ir leidosi kelionėn.

Kelionė išpradžią buvo labai graži ir maloni. Juros buvo ramios, vėjas buvo lengvutis, ir laivai dailiai plaukė savo keliu. Neužilgio išnyko iš akių švelnus pakraščiai ir žali Haiti kalnai. Matėsi tik-tai kur-ne-kur išmėtytos salaitės. Laivai plaukė tiesiog į Karibų Jūrą.

Tik štai didesniojo laivo žmonės nusi-stebėjo, išgirdę nepaprastą garsą viduj laivo, tartum kas tai šaukėsi pagalbos. Ką-gi tas galėjo reikšti? Jureiviai nieko tokio nematė, bet balsas buvo aiškiai girdimas.

— Išliuosuokite mane! Gelbėkite—šaukė tas balsas, lyg iš statinių, kuriose buvo sukrautas jureivių maistas.

Netrukus statinė buvo atrasta ir atdaryta. Iš jos išlipo jaunas vyras, turtin-gai apsirėdęs aksominiais drabužiais, išsiuvinėtais auksu. Jis buvo labai dailus. Jo akys buvo šviesios ir aiškos, jo veidas degė pasiryžimu, kaip visų tų, kurie žino savo kelius. Prie jo šono kabojo ilgas kardas, už juostos-gi buvo užkištas peilis.

Kaikurie vyrai žinojo, kas jis toks; tad jis ir nematė reikalingu pasisakyti esąs Vasco Nunez de Balboa. Visi žinojo, kad jis buvo drąsus laimės jieškotojas, visados veiklus, visados smarkus, visados skolinąs ir mėtąs visom pusėm pinigų. Bet delko jis buvo statinėje?

— Dalykas yra štai kame,—jis pasiaiškino:—Haiti'je aš esu beveik kiekvienam skolingas. Valdininkai jau jieškojo

manęs ir, be abejonės, butų paėmę į kalėjimą. Todel tat iprašiau vieną savo draugą, kad įdėtų mane į statinę ir nusiųstų ant laivo drauge su sudyta mėsa. Ir štai aš—čia, plaukiu su jumis pas Darien'o pakraščius!

Kapitonas labai pyko. Jis net norėjo įmesti Balboą į jūrą, bet už jį užsistojo kiti jureiviai, šaukdami į kapitoną:

— Gėdykis, gėdykis! Leisk jam plaukti kartu su mumis! Jis daug kuo galės mums pagelbėti!

Kapitonas suminkštėjo ir sutiko palikti ant laivo tą jauną vyrą.

Balboos užsilaikymas buvo taip malonus ir jis pasirodė taip drąsiu ir gabiu, kad netrukus beveik visi žmonės ant laivo žiūrėjo į jį, kaipo į savo vadovą. Priplaukus prie Darieno ir pradėjus dairyties, kur butų geriausia apsigyventi, Balboa visiems daug kuo prigelbėjo. Jis jau pirma buvo čia buvęs, žinojo pakraštį ir nuvedė laivus į atvangų uostą.

Kapitonas pasirodė toks nesusnekamas ir nesugyvenamas žmogus, kad ilgainiui beveik visi atsisakė jo klausyti. Jie išsirinko savo vadovu Balboą, ir kapitonas džiaugėsi pasprukęs į Haiti ant vieno iš laivų.

Balboa sudarė sutartį su vienu galingu indionų vadu, kurs gyveno gana padoriame name ir valdė visą apielinkę. Jis ir apsivedė su to indiono duktere. Laike vestuvių indionų vadovas davė ispanams dovanų daug aukso ir vergų.

Indionai nelabai tepaisė aukso. Jie ir nežinojo, kad auksas turi kokią vertę. Pamatę, kad ispanai tarpina jį į šmotus ir barasi dėl jo, jie labai stebėjosi, sakdami:

— Jei taip labai branginate tą geltoną daigtą, tai delko neinate ten, kur jo daug yra?

Ir tuokart jie pasakė Balboai, kad toli, pietuose, antroje kalnų pusėje, esanti

didelė jūra; tos jūros pakraščiais gyveną žmonės, pas kuriuos esą taip daug aukso, kad jie darą iš jo sau puodus, bliudus ir net katilus!

Balboa pasiryžo kuoveikiausiai leisties kelionėn ir jieškoti tos jūros. Su dviem šimtais savo žmonių, su pulku šunų pjovimui neprielankių indionų, jis iškeliavo į kalnus. Kelionė nebuvo labai tolima, bet šalis buvo labai dyka, girios beveik nepereinamos,—tađ visi keliauninkai turėjo keliauti labai pamaži. Po daugelio dienų jie pagaliaus pasiekė augščiausią kalnų viršunę. Balboa užlipo ant čiukuro ir apsidairė aplinkui. Į pietus ir į vakarus nuo jo buvo jūra. Ji buvo taip arti, kad, rodėsi, gali ranka pasiekti. Ir ji tęsiasi tolyn-tolyn, kol susilieja su dangaus mėlyne.

Nei vienas baltas žmogus ikišiol tos jūros nebuvo matęs. Nei vienas nebuvo apie ją ir girdėjęs. Ispanai vėliaus pavadino ją Pietų Jūra,—dabar-gi ji yra vadinama Ramiuoju (Pacific) Vandenynu.

Balboai ir nesisapnavo, kad jis atrado vandenyną. Jis manė, kad tie didieji vandens tai tik didelė jūrų įlanka, plakanti Indijos, ar gal Chinijos pakraščius. Jis skubinosi prisiartinti prie kranto. Sustojo ties jūra ir, vilnims plakant krantus, išsitraukė kardą ir apskelbė, kad ta naujoji jūra turinti nuo tos valandos buti savastimi Ispanijos karaliaus.

Balboa su savo žmonėmis greit sugrižo kiton susmaugos pusėn. Iš čia jis pasiuntė į Ispaniją žinią apie naują savo atradimą. Bet laivai, žmonės ir naujas gubernatorius jau plaukė linkui Darien'o, nesa Ispanijos karaliui jau buvo pranešta, kad čia esą daugybė aukso.

Naujasis gubernatorius buvo senas žmogus, be jausmų ir be širdies, kaip koks žvėris. Kaip tik atvyko į Darien'ą,

tuojaus pradėjo persekioti ir žudyti indionus. Ačiu jo nežmoniškam žiaurumui, žuvo tukstančiai tų nelaimingųjų žmonių. Balboa labai krintosi ir rupinosi; jam buvo begalo gaila nelaimingųjų indionų, su kuriais ir pats susigiminiavo. Pirmuoju laivu, plaukusiū Europon, jis slapta pasiuntė Ispanijos karaliui skundą ant gubernatoriaus. Po tam pradėjo rengties kelionėn ištyrinėjimui Pietų Jūros pakraščiu.

Darien'e išardyta keturi laivai, ir Balboa liepė pergabenti juos šmotais per kalnus. Kitame pakraštyje, vadinasi jau už kalnų, tie šmotai vėl sudėta, ir laivai nuleista ant jurų. Tai buvo pirmutiniai europiečių laivai ant Ramiojo Vandenyno vilnių.

no vilnių.

Bet jie dar nebuvo prirengti plaukimui,—reikėjo dar šiokių-tokių daiktų galutinam jų prirengimui kelionėn. Tų daiktų belaukiant, gubernatorius pasišaukė pas save Balboą. Senas žvėris jau sužinojo apie skundą, kurį Balboa buvo pasiuntęs ant jo karaliui.

Balboa paklausė—perėjo kalnus ir pasitiko kareivius, kurie jį tuoj ir suareštavo.

— Tu sudarei suokalbį priešais mane ir bandei sukelti prieš mane karalių,—pasakė jam senas žiaurunas,—todėl turėsi numirti išdaviko mirčia!

Pirma negu saulė nusileido, drąsus, gražus ir mitrus Balboa liko nužudytas.

36 28 28

KOLUMBUS IR KIAUŠINIS

CHRISTOFORUS Kolumbus atrado Ameriką 12 d. spalio, 1492 m. Jis per aštuonioliką metų darė planus tai stebuklingai pirmai savo kelionei per Atlantiko Vandenyną. Tiems planams jis pašventė visas geriausios savo gyvenimo dalies mintis ir viltis. Jis kalbėdavo apie juos su jureiviais, mokslo vyrais, kunigaikščiais ir karaliais. Jis sakydavo jiems:

— Aš žinau, kad, keliaujant į vakarus, per vandenyną, galima rasti turtingi kraštai, kurių dar nei vienas europietis nėra aplankęs.

Bet iš jo visi juokdavosi, laikydami jį kvailiu; visai nedaug buvo tokių, kas tikėjo jo žodžiams.

Pagaliaus, Ispanijos karalius su karaliene davė jam laivus pirmajai jo kelionei. Jis perplaukė vandenyną ir atrado keistą šalį, apgyventą visai kitokių žmonių, negu tie, kokius jis ikišiol žino-

jo. Jis manė, kad tos šalys yra tai Indijos dalis.

Jam sugrįžus namo su naujiena apie tokį didelį išradimą, visi džiaugėsi ir stebėjosi ir jį patį apšaukė didvyriu, suteikusiū Ispanijai naujas žemes. Gatvėse, kuriomis jis važiavo, stovėjo minios žmonių ir visi norėjo koku nors būdu jį pagerbti. Karalius su karaliene meiliai jį priėmė savo rumuose ir su pamėgimu klausė pasakojimų apie jo kelionę. Niekados dar ikišiol nebuvo taip gerbiamas joks kitas šiaip sau žmogus.

Tačiau atsirado tokių, kurie pavydėjo garbės didžiajam keliauninkui ir norėjo prisikabinti prie ko-nors, kas galėtų nužeminti jį kitų akyse.

— Kas-gi yra tas Kolumbus?—klausinėjo jie,—ir ką tokio jis padarė? Ar-gi jis ne tas elgėta iš Italijos? Ir ar negalėjo by kokis kitas jureivis persiurti vandeniu, kaip kad jis padarė?

Vieną dieną Kolumbus pietavo su keliais ispanais didžiunais, iškėlusiais puotą jo garbei. Čia pat buvo keletas ir šiaip sau svečių. Jie buvo pilni pavydo ir puikybės, tad nieko nelaukdami ir pradėjo kabinėtis prie Kolumbaus.

— Tamsta,—sakė jie,—atradai už jurų naują žemę. Bet kas iš to? Nematome priežasties, dėl kurios reiktų daug apie tai kalbėti. By kas gali persiurti juromis ir by kas gali priplaukti prie salų anapus jurų, kaip tamsta padarei! Tai yra lengviausias pasaulyje daigtas!

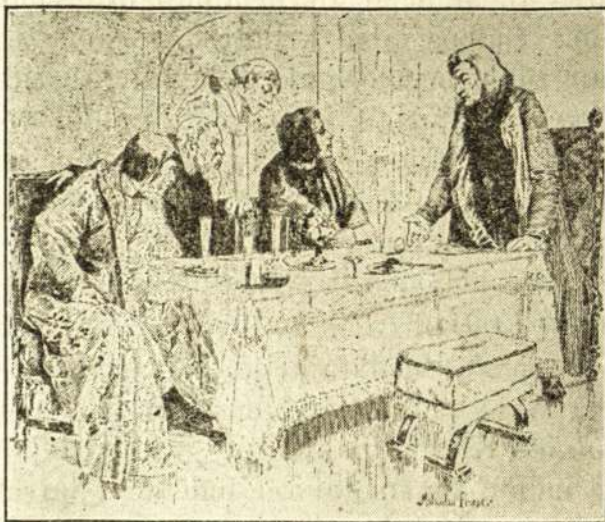
Kolumbus nieko neatsakė. Po valandėlės jis paėmė iš blyudo kiaušinį ir atsiliepė:

— Kas iš jūsų, ponai, gali pastatyti šį kiaušinį galu?

Kiekvienas ėmė kiaušinį į rankas ir bandė jį pastatyti, bet nesisekė, ir visi pasakė negali kiaušinio pastatyti.

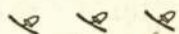
Tuokart Kolumbus paėmė kiaušinį, lengvai sudavė jo smailuoju galu į stalą taip, kad lukštas truputėlį įdužo. Po

tam jau nebebuvo sunku pastatyti kiaušinį.



Kolumbus ir Kiaušinis.

— Ponai,—tarė Kolumbus,—kas gali būti lengvesnio, kaip padaryti tai, ko negalima buvo padaryti, kaip kad tik ką sakėte? Juk tai lengviausias pasaulyje dalykas! Kiekvienas gali tai padaryti — *po tam, kaip bus parodyta, kaip reikia padaryti.*



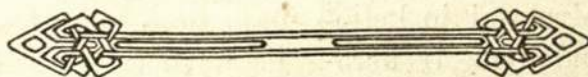
GODI MERGAITĖ

VIENA mergaitė labai mėgo riešutus.

Kartą ji pamatė ant skomio stiklo ąsotį su riešutais. Pats ąsotis buvo labai platus, o jo kaklas buvo gana siauras. Mergaitė įkišo ranką į ąsotį, prisižėrė pilną sauja riešutų ir norėjo išsiimti iš ąsočio, bet sauja su riešutais nelindo per siaurą kaklelį. Pamėgino ji taip vieną kartą, kitą,—negali išsiimti riešutų — ir

pradėjo verkti. Tuomet tėvas, visa matęs, tarė jai:

— Matai, kad tu butum nesižėbusi pilna sauja riešutų, o tik kelis riešutus butum ėmusi, tai senai butum jau bevalganti riešutus, o dabar pati save nubaudai už savo godumą—kam žėbiaisi riešutus kupina sauja?



MOTERS, ŠVIESKITĖS!

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Kningyne

GAUNAMOS KNINGOS — SKAITYKITE JAS

AMERIKA, 288 pusl.,	75c.
AUDRA RUSIJOJE, 56 pusl.,	20c.
ANDERSONO PASAKOS, 82 pusl.,	20c.
DAKTARAS IŠ PRIEVARTOS (Komedijs)	20c.
KAIP GYVANA: Latviai, Suomia, Anglai,	20c.
KAIP BULGARAI INGIJO LAISVĖ (I),	20c.
KAIP BULGARAI INGIJO LAISVĖ (II)	20c.
KAS IŠ KUR PAREINA, 64 pusl.,	20c.
KELIONĖ Į ŠIDLAVĄ, 48 pusl.,	15c.
KONRADAS VALENRODAS (Poema), 24 p.	15c.
KRAŽIŲ SKERDYNĖ, 77 pusl.	15c.
KUN. A. BURBA, 29 pusl.	20c.
LIETUVIŠKA CHRESTOMATIJA, 180 psl.	40c.
LIETUVIŲ TAUTOS KLAUSIMAS	
EUROPINĖS KARĖS METU, 102 pusl.	35c.
NAUJAS BUDAS Išmokyti Rašyti, 24 pusl. ..	10c.
NUO DEGTINĖS (Komedijs), 19 pusl.	10c.
PADĖJIMAS LIETUVIŲ TAUTOS RUSŲ	
VIEŠPATIJOJE (Rusų kalba), 128 pusl.	1.00
PASNINKAI LIETUVOJE, 16 pusl.,	5c.
PERSPĖJIMAS Apie Šventą Tikėjimą, 63 p.	10c.
PRAŽUVO (Vaizdelis iš gyvenimo), 16 pusl.	10c.
ŠVINTANT (Apysaka iš Bulgarų atgijimo),	25c.
TRACHOMA, Prie Šviesos, 100 pusl.	20c.
"TĖVYNĖS" Kompletai 1909-1910-1911. po	1.00

AISOPO PASAKOS

AISOPO PASAKOS — tai vienintelis tos rūšies veikalas lietuvių kalboje ir naudinga kiekvienam turėti. Kninga 360 puslapių, su 110 gražių paveikslų, 301 pasakų ir paaiškinimų. Tinkanti pamokiniams seniems, jauniems, o ypatingai mažiems.

Motinos, nupirkdamos šią kningą savo vaikeliams, niekad nesigailės, nes vaikai mėgsta tokius skaitymus, ypač kad kiekvienai pasakai yra pritaikintas ir paveikslėlis.

AISOPO PASAKOS yra svarbios ne tik savo gražumu, bet ir labai rimta prasme: kiekviename atsitikime, kiekvienam žmogui, kiekvienai ydai rasi prilyginimus ir galiaus pamokinius. Tai neišsamišamas šaltinis; iš jų galima panaudoti sakinius viešuose susirinkimuose ir draugiškuose pasikalbėjimuose.

KAINA SU PRISIUNTIMU Į NAMUS — \$1.25

IŠSKYRUS

AISOPO PASAKAS ir 'APŠVIETĄ' VISAS KITAS KNINGAS SLA. NARIAI GAUNA UŽ PUSĖ PAŽYMĖTOS KAINOS

Raikalaudami kningų, parašykite aiškiai kningos vardą.
Piningus geriausiai siųsti per pašto Money
Orderį, paprastame laiške, užadresuojant:

A. B. STRIMAITIS 307 WEST 30th STREET
NEW YORK CITY

RENGKITĖS

PRIE

APDRAUDOS
ir **SVEIKATOS**
SAVAITĖS

SPALIŲ 21-28 dd. 1917 M.

Paaiškinimus rasite organe

LIETUVOJE EUROPOS KARES METU

Kninga nušviečia tikrą karės padėjimą, kaip lietuviai pabėgo į plačią Rusiją, palikdami savo ukius, kuomet vokiečiai užėjo. Kninga 92 puslapių, su 12 didelėlių puikių paveikslų, paimtų iš pačių atsitikimų su pabėgėliais. Kainuoja tiktai 50c. su prisiuntimu.

A. B. STRIMAITIS
307 W. 30th Street, New York City

LIGONIO ŠEIMYNOS PADĖJIMAS, JEI JISAI NEPRIGULI PRIE SUSIVIENIJIMO L. A.



SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

ISTEIGTAS 1886 METAIS

Kapitalas 1 Sausio, 1917, \$145.000
Pomirtinių išmokėjo \$92.715
Ligoje pašalpų \$52.813

Moka pomirtinių \$150, \$300, \$600
ir \$1.000. Moka ligoje pašalpos—
\$6.00 \$9.00 ir \$12.00 į savaitę.

ŠELPIA Našles, Našlaičius, Moksleivius, Politiškus Kankinius, Imigrantus ir remia visus prakilnius lietuvių tautiškų ir kulturiškų reikalus.

ŽMONIŲ apšvietai leidžia savaitraštį „TĖVYNĖ“ su iliustruotu mėnesiniu priedu Moterims ir Vaikams, ir nariai tą gauna dovanai. Leidžia kningas, kurias nariams duodama už pusę kainos.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE yra seniausia, didžiausi ir tvirčiausia apdraudos, pašalpos ir kultūros organizacija. Kuopos yra visuose miestuose. Norėdamas prisirašyti, kreipkis prie vietinės kuopos, arba norėdamas platesnių informacijų, rašyk pas Centro Sekretorių, šiuo adresu:

A. B. STRIMAITIS

307 WEST 30TH STREET, NEW YORK CITY

